

Vyhlásenie Akademického senátu Univerzity Komenského v Bratislave

Dobrá myšlienka, zlý krok!

Na zasadnutí 2. februára 2011 schválila vláda „Návrh na realokáciu štrukturálnych fondov“, ktorým peniaze európskych daňových poplatníkov v objeme 350 milión eur pôvodne určené na rozvoj informačnej spoločnosti, vedu a výskum, vzdelávanie, zvýšenie zamestnanosti a potlačanie sociálneho vylúčenia, plánuje presunúť na výstavbu diaľnic. Podľa vyjadrenia vlády je toto rozhodnutie „*motivované nielen potrebou zdrojov pre financovanie diaľnic, ale aj hľadanie čo najefektívnejšieho využitia týchto zdrojov*“.

Je smutným obrazom chvatu v rozhodovaní vlády, že táto veta prevzatá z vládneho materiálu je gramaticky chybná. Obrazom chvatu a možno i nekoncepcnosti v rozhodovaní je to, že na portáli vlády www.rokovania.sk nie je uvedený jediný argument na podporu tohto tvrdenia. Žiadna analýza, ktorá by skúmala dopady realokácie a dokumentovala možnosť zvýšenia efektívnosti, nie je verejnosti k dispozícii. Medzi zverejnenými materiálmi je len príloha s tabuľkou čerpania prostriedkov operačných programov, avšak žiadny tzv. „vlastný materiál“. Zostáva záhadou, či takýto analytický materiál vôbec existuje, alebo ho jednoducho úrad vlády na portál zabudol umiestniť. Tak či tak, ide o príliš vážnu vec, než aby bolo možné nad týmto prejsť mlčaním. Verejnosť Slovenskej republiky má právo vedieť, na základe akej analýzy dospela vláda k tomuto rozhodnutiu. **Vyzývame predsedníčku vlády SR Ivetu Radičovú, aby napravila túto chybu úradu vlády a zabezpečila zverejnenie takejto analýzy!**

Myšlienka financovať výstavbu diaľnic vo veľkom objeme z európskych zdrojov je dobrá, avšak jej načasovanie je zlé. Vláda Mikuláša Dzurindu tak mohla a mala urobiť pri príprave zámerov čerpania, pri vypracovaní tzv. Národného strategického rámca pred piatimi rokmi. Vláda Ivety Radičovej teraz mení pôvodne stanovené zámery v čase, keď sa pôvodne plánované projekty rozbiehajú. Riskuje tak, že zmarí pôvodné zámery a nenaplní nové. Vláda SR bude totiž musieť presvedčiť Európsku komisiu, že po piatich rokoch mení svoj názor opodstatnene a že jej súčasné rozhodnutie je lepšie a dobre podložené. Bude to však v čase, keď v Stratégii 2020 Európska únia deklaruje ako podmienku rastu únie zlepšenie podmienok a prístupu k finančným prostriedkom pre výskum a vývoj a v čase, keď je Slovensko príkladom krajiny, ktorá dramaticky zanedbáva vedu, výskum a školstvo. Štatistiky nezvratne ukazujú, že Slovensko nielen že financuje tieto oblasti nedostatočne, ale ukazujú aj to, že tak jeho vlády robia vedome. Objem alokácie na tieto účely nie je nízky preto, že je ekonomika

Slovenska slabá, ale preto, že vlády SR dlhodobo ignorujú význam a prínos takýchto investícií. Nasledujúce údaje európskeho štatistického úradu hovoria samy za seba, s akou vážnosťou pristupujú vlády SR k financovaniu vedy a výskumu.

Výdaje na vedu a výskum v rokoch 1998 až 2009 ako podiel HDP (%)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EÚ27	1,79	1,83	1,86	1,86	1,87	1,86	1,83	1,82	1,85	1,85	1,92	2,01
Slovensko	0,78	0,66	0,65	0,63	0,57	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48
Česko	1,15	1,14	1,21	1,2	1,2	1,25	1,25	1,41	1,55	1,54	1,47	1,53
Maďarsko	0,66	0,67	0,79	0,92	1	0,93	0,87	0,95	1	0,97	1	1,15
Estónsko	0,57	0,68	0,6	0,7	0,72	0,77	0,85	0,93	1,13	1,1	1,29	1,42
Slovinsko	1,34	1,37	1,39	1,5	1,47	1,27	1,4	1,44	1,56	1,45	1,65	1,86

Zdroj: Eurostat, Gross domestic expenditure on R&D (GERD) - [t2020_20]

Zatiaľ čo na Slovensku podiel investícií na HDP ustavične klesá, v dvoch podobných susediacich krajinách, kde sa obyvatelia Slovenska môžu ľahko usadiť, aj vzhľadom na jazykové zvýhodnenia, výdaje na vedu a výskum vzrástli tak, že v percentovom podiele sú dvoj- až trojnásobne vyššie. Treba zdôrazniť, že tieto krajiny a úspešne napredujúce krajiny EÚ nie sú len krajinami, ktoré môžu odlákať našich vedcov. Nedostatočné financovanie vedy a výskumu je totiž útokom aj na kvalitu vysokých škôl. Nečudo, že Slovensko je krajinou, ktorej študenti masovo emigrujú za kvalitnejším vysokoškolským vzdelaním do zahraničia. Podľa údajov Eurostatu (Mobility Of Students In Europe - [tps00064]) vzrástol počet študentov z Českej republiky študujúcich v krajinách EÚ, EZVO a kandidátskych krajinách z 2200 v roku 1998 na 7100 v roku 2007, v Maďarsku z 4500 na 7400, avšak počet študentov zo Slovenska študujúcich v týchto krajinách z 3000 na 24 600. Už vyše 10 % študentov vysokých škôl máme v zahraničí v týchto krajinách! Je iluzórne očakávať, že talentovaní mladí vedci sa vrátia domov, na školy a výskumné pracoviská bez vybavenia zodpovedajúceho aspoň európskemu štandardu. Tých 120 miliónov eur, ktoré boli pôvodne určené na dobudovanie vedeckej infraštruktúry malo len zmierniť naše zaostávanie.

Ďalších 60 miliónov eur určených na podporu vzdelávania - ako podmienky zvýšenia zamestnanosti a konkurencieschopnosti našej ekonomiky - má byť tiež presunutých na výstavbu diaľnic. Slovensko stojí pred dôležitou prestavbou odborného vzdelávania a tieto prostriedky mu mohli napomôcť pri zvládnutí neľahkej úlohy obnoviť takmer rozvrátené sekundárne odborné školstvo a využiť zahraničné skúsenosti pri implementácii nástrojov Kodanského procesu, v čom v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ významne zaostávame.

Vyzývame ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Jána Figel'a, bývalého komisára EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež, aby argumenty, ktorými chce vláda presvedčiť Európsku komisiu o preklasifikovaní finančných prostriedkov určených pôvodne na podporu vzdelávania, najprv prezentoval verejnosti na Slovensku!

V rovnaký deň, v ktorom vláda presmerovala finančné prostriedky určené na rozvoj školstva, vedy a výskumu, schválila aj vymenovanie splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre vedomostnú ekonomiku. Vytvorenie tohto postu odôvodňuje ministerstvo financií tým, že *„hlavnou výzvou súčasnej vlády v oblasti hospodárskej politiky je uskutočniť novú vlnu zmien a politík zameraných na rozvoj vedomostnej ekonomiky na Slovensku“* a deklaruje, že jeho hlavnou úlohou je *„urýchlené vytvorenie koherentnej stratégie s konkrétnymi zmenami a rozvojovými politikami“*. Hneď prvá v zozname **najdôležitejších úloh z programového vyhlásenia vlády, ktorá má byť riešená splnomocnencom, je formulovaná takto:** *„Zvýšenie inovačnej výkonnosti Slovenska pritiahnúť investície do výskumu alebo investície, ktoré bude sprevádzať výskum; dostať do výskumnej sféry viac praxe ako teórie a zvýšiť motiváciu výskumných pracovníkov rásť na špičkových odborníkov.“* **Vyzývame novovymenovaného splnomocnenca vlády pre vzdelanostnú ekonomiku Martina Bruncka, aby akademickej verejnosti oznámil, aké je jeho stanovisko k „návrhu na realokáciu štrukturálnych fondov“, či súhlasí s úradom vlády, že táto realokácia nebude mať „žiadne vplyvy na informatizáciu spoločnosti“ a či neohrozí rozvoj vzdelanostnej ekonomiky na Slovensku, a aby vysvetlil, akým spôsobom chce podporiť zvýšenie inovačnej výkonnosti Slovenska bez toho, aby sa zvýšili investície do výskumu a vývoja.** Slovinsko a Estónsko, ktoré sú podľa indexu inovatívnosti Innovation Union Scoreboard 2010 najinovatívnejšími postkomunistickými členmi EÚ a sú podľa tohto indexu významne inovatívnejšie ako Slovensko, inovatívnosť podporovali rastom investícií na vedu a výskum, ako vidieť i na tabuľke uvedenej vyššie.

Podľa uznesenia vlády majú byť do 28. februára 2011 predložené na rokovanie vlády návrhy na revízie príslušných operačných programov na schválenie. Ministerstvo školstva teda teraz rozhoduje o tom, ako ušetrí 180 miliónov na úkor vzdelávania, vedy a výskumu. **Vyzývame preto ministra školstva, vedy, výskumu a športu Eugena Jurzycu, aby informoval verejnosť o svojich zámeroch ešte pred rokovaním vlády, a aby vo verejnej diskusii v aule našej najstaršej univerzity obhájil pred vedcami, výskumníkmi a učiteľmi svoje zámery.**

Akademický senát UK vyzýva

- členov svojej akademickej obce, aby sa pripojili k petícii na podporu vedy na webovej stránke www.zachranmevedu.sk a
- všetkých učiteľov vysokých škôl, aby v prvom týždni letného semestra informovali svojich študentov o petícii a obsahu výzvy Akademického senátu UK.

Vyhlásenie schválil Akademický senát Univerzity Komenského v Bratislave dňa 11. februára 2011.

Prof. RNDr. Anna Zuzana Dubníčková, DrSc.

predsedníčka AS UK